

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av två ryggåsstugor på fastigheten Repslagaren 29, Kalmar

Hansson, Anton; Linderson, Hans

2020

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Hansson, A., & Linderson, H. (2020). *Dendrokronologisk analys av två ryggåsstugor på fastigheten Repslagaren 29, Kalmar*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2020:15). Lund University.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

20 Februari 2020

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2020:15
Anton Hansson & Hans Linderson
**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV TVÅ RYGGÅSSTUGOR PÅ
FASTIGHETEN REPSLAGAREN 29, KALMAR**

Uppdragsgivare: Byggekult – Byggnadsvård och kulturmiljö, Köpmangatan 15, 386 50
Mörbylånga (kontaktperson: Katja Meissner, info@byggkult.se, 076-846 83 88)

Område: Kalmar **Prov nr:** 41227-41248 **Antal Prov:** 22

Dendrokronologiskt objekt: Hus 11 (41227-41240) Hus 12 (41241-41248)

Resultat:

Dendro nr:	Provnr; Position; stockvarv/ takstol från V	Träd- slag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta års- ring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalv- året)	Kommentarer (mer vågat dateringsförslag inom parantes)
41227	11-1A; golvbjälke	Tall	92; 4	Sp 48, W	1801	V 1801/02	
41228	11-2AB; golvbjälke	Tall	113; 2	Sp 71, W	1801	V 1801/02	
41229	11-3; vägg S; 2	Tall	101; 3	Sp 50, Nära W?	1800	1801-1825	1 ring utanför 1800, W? (V 1801/02)
41230	11-4; vägg S; 3	Tall	111	Sp 60, W	1801	V 1801/02	
41231	11-5; vägg S; 5	Tall	70	Sp 43, ej W	1797	1798-1829	
41232	11-6; vägg S; 5	Tall	90	Sp 40, W	1800	V 1800/01	
41233	11-7; vägg S; 6	Tall	94	Sp 53, ej W	1796	1797-1818	
41234	11-8; vägg S; 7	Tall	54	Sp 30, ej W	1797	1798-1817	
41235	11-9; hammarband S, 8	Tall	109	Sp 57, W	1801	V 1801/02	
41236	11-10; sparre; 1 från V	Tall	33	Sp 20, W	Ej datering		(V 1801/02)
41237	11-11; sparre; 2 från V	Gran	19; 3	Ej W	Ej datering		
41238	11-12; takås	Tall	106; 3	Sp 55, W	1802	V 1802/03	
41239	11-13; golvplank	Gran	70	W	1799	V 1799/1800	
41240	11-14; golvplank	Gran	59	W	1799	V 1799/1800	
41241	12-1AB; syllstock S	Ek	133	Sp 10, ej W	1761	1762-1776	
41242	12-2AB; vägg S; 1	Gran	61; 4	W	1800	V 1800/01	
41243	12-3; vägg S; 4	Gran	88	(W)	Ej datering		
41244	12-4; vägg S; 5	Tall	86	Sp 48, W	1772	V 1772/73	
41245	12-5; vägg S; 6	Gran	54	W	1800	V 1800/01	
41246	12-6; hammarband S; 7	Tall	35	(Sp), W	Ej datering		(V 1772/73)
41247	12-7; takås	Tall	71; 3	Sp 45, W	1772	V 1772/73	
41248	12-8; Sparre; S takfall	Gran	36	Ej W	Ej datering		

Uppgifter inom parantes är ej helt säkra uppgifter

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Hus 11

Provtaget virke med vankant (41227, 28, 30, 32, 35, 38, 39, 40) i hus 11 dateras till **vinterhalvåret 1799/1800, 1800/01, 1801/02 samt 1802/03**. Övrigt daterat virke har avverkats inom en tidsram som innefattar åren 1799-1803, och är sannolikt avverkade samtida med de säsongsexakt daterade proven.

Två prov har ej gått att säkert datera, men prov 41236 har ett mer vågat dateringsförslag på vinterhalvåret 1801/02, samtida med det övriga daterade virket.

Enligt uppgift i följebrevet eldhärjades östra delen av Kvarnholmen i augusti 1800. Av dateringarna att döma är hus 11 **uppfört 1802-1803**, då den mest förekommande avverkningssäsongen är vinterhalvåret 1801/02. Det troliga är att det tidigare avverkade virket har lagrats något enstaka år innan det använts i byggnaden. Det yngsta virket, vinterhalvåret 1802/03, från takåsen, visar på att huset färdigställdes efter sommaren 1802.

Virkets härkomst är från Smålands norra och nordöstra delar.

Hus 12

En ekstock, 41241, är avverkad någon gång mellan åren **1762-1776**. Tallvirket, 41244 och 41247, är avverkat **vinterhalvåret 1772/73**, medan prov 41246 har ett mer vågat dateringsförslag vinterhalvåret 1772/73. Ek- och tallvirket kan alltså vara avverkat vid ett gemensamt tillfälle och kan ha använts i en tidigare konstruktion på platsen.

Granvirket, 41242 samt 41245 har avverkats **vinterhalvåret 1800/01**. Två prov har ej gått att datera.

Hus 12 består alltså av två generationer virke. Det troligaste scenariot är att virket från 1770-talet kommer från en byggnad som är samtida med den tidigare provtagna byggnaden på Repslagaren 9, som även den har daterats till vinterhalvåret 1772/73. Efter branden i augusti 1800 har virke från den tidigare byggnaden använts tillsammans med nytt virke avverkat vinterhalvåret 1800/01 för att färdigställa hus 12 år 1801 eller möjligen något enstaka år senare.

Ekvirket är hämtat från södra Småland, i ett område kring Markaryd. Tall- och granvirket är hämtat från Småland. Granvirket går att precisera till norra Småland och 41247 till norra Kalmar län. Prov 41244 och 41247 är avverkade samma år som proverna från Repslagaren 9 (61783-61789), men virket är inte hämtat från en gemensam ståndort.

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare, Lunds Universitet

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891